

Intervju om SYRIZA:s kapitulation

Detta är en artikelserie, som publicerats i 4 delar i *Internationalen* nr 34-37 (aug-sept) 2019. Det rör sig om en längre intervju av **Antonio Ntavanellos** f d ledamot i SYRIZA:s politiska sekretariat. Intervjuare Jonas Karlsson.

Lästips

Syriza vann en stor valseger våren 2012 och förhoppningar om att man skulle kunna lösa krisen på ett progressivt sätt växte enormt. Men det slutade med att ledningen för Syriza kapitulerade. Följande artiklar redovisar och analyserar utvecklingen.

[Grekland - jordbävningens resultat i valen](#) (maj 2012); [Valet i Grekland](#) (maj 2012); [Framtiden för Europas arbetare avgörs i Grekland](#) (maj 2012); [Svensk vänsterpress om valet i juni 2012 i Grekland](#); [Greklands åtstramningsval](#) (juli 2012); [Grekland - fas ett](#) (januari 2015, före nyvalet); [Det grekiska fiaskot](#) av Perry Anderson (juli 2015); [Vänsterpress om Syriza-regeringens kapitulation i juli 2015](#); [Vänsterpress om Grekland – slutet av augusti 2015](#) och [Vänsterpress om Grekland – september 2015](#).

MF 19/9 2019

Innehåll

"Första tecknen på SYRIZA:s kapitulation sågs redan 2013"	1
"Det hade varit lätt för regeringen att ta kontrollen över bankerna"	4
"Det var tydligt att vi inte kunde fortsätta tillsammans"	7
"Grekiska vänstern är demoraliserad och behöver tid att omgruppera sig"	11

”Första tecknen på SYRIZA:s kapitulation sågs redan 2013”

Internationalen 25/8 2019

Vid valvinsten 2015 representerade grekiska SYRIZA hoppet för vänstern i hela Europa, men vägen blev en annan än planerat och gick genom folkomröstning, kapitulation, splittring, nyval, ett nytt memorandum med högerpolitik och slutligen reformer och valförlust.

Internationalen har träffat *Antonio Ntavanellos*, ledamot i SYRIZA:s politiska sekretariat för att i backspeglarna se vilka lärdomar vi kan göra.

Den 7 juli förlorade SYRIZA regeringsmakten i Grekland som partiet innehaft i fyra och ett halvt år. Internationalen har träffat Antonio Ntavanellos som var ledamot i SYRIZA:s politiska sekretariat (verkställande utskott) mellan 2004-2015. Antonio Ntavanellos arbetar inom den trotskistiska organisationen DEA, Internationella arbetarnas vänster.

När insåg du att Tsipras och den nära kretsen kring honom skulle kapitulera för trojkans krav?

– De första tecknen var på kongressen 2013. Det var då vi insåg att vi behöver en organiserad opposition inom SYRIZA mot Tsipras ledning. Kongressen var början på den officiella omvandlingen och konsolideringen av SYRIZA som ett sammanslaget parti. Samtidigt var det början på vänsteroppositionen mot Tsipras under namnet Vänsterplattformen. Vänsterplattformen var en allians mellan Vänstertendensen i Synaspismos, som varit det största partiet i alliansen SYRIZA, och vi i DEA samt oberoende militanter. Det var inte en revolutionär tendens men Vänsterplattformen i SYRIZA var mycket stark med 33 procents representation i Centralkommittén. Det fanns också många radikala kamrater inom de tendenser som stödde Tsipras.

Vi var rädda för att ledningen började kompromissa på en programmatisk nivå. Vi var rädda för att Tsipras började införa ”ledarens princip” och själv börjat fatta beslut. Det var väldigt farligt och det visade sig vara förödande för SYRIZA. Besluten som fattades 2015, kapitulationen mot den inhemska bourgeoisien och framförallt internationellt mot trojkan, dessa beslut godkändes inte av några kollektiva organ inom SYRIZA. Det politiska sekretariatet eller Centralkommittén har aldrig godkänt dessa uppgörelser. Uppgörelsen gjordes av Tsipras, av en grupp runt Tsipras, som kontrollerade regeringen, och påtvingades partiet genom utpressning. Han tvekade inte att splittra och utesluta vänstern och gå till nyval i september 2015.

Så du kan säga att de första tecknen på faran för kapitulation var 2013 men det var mycket tydligt i slutet av 2014 att Tsipras organiserade sitt personliga perspektiv för kompromisser inom landet och internationellt. Det var helt klart redan när han beslutade att skapa en regering med partiet ANEL, ”Oberoende greker”.

Gick inte heller det till Centralkommittén för beslut?

– Det kom till Centralkommittén efteråt, när det var ett faktum. Vi var starkt oeniga, och DEA gjorde ett offentligt tillkännagivande som sa att detta var ett mycket farligt misstag. Efter det kom misstaget att utse Prokopis Pavlopoulos, en av högerns starkaste kader, till president. Han var en tidigare minister för Ny demokrati och huvudansvarig för att konfrontera ungdomsupproret i december 2008. Han var ansvarig för hur staten hanterade denna revolt. Det var därför Tsipras föreslog honom, för att på så sätt klargöra att han inte tänkte skapa några

farliga situationer. När han föreslog Prokopis Pavlopoulos gick en av våra ledamöter i parlamentet som inte röstat för Pavlopoulos ut med ett offentligt tillkännagivande att detta var oacceptabelt och i motsättning till SYRIZA:s program. Men det värsta var avtalet 22 februari som undertecknades av Tsipras och Varoufakis om att fortsätta betala på den offentliga skulden månad efter månad. Det var helt emot SYRIZA:s program vilket var baserat på att vi skulle stoppa betalningarna omedelbart och istället behålla pengarna för att möjliggöra en fungerande stat och ha möjlighet att betala pensioner och löner för den offentliga sektorn. Utifrån den nya situationen skulle vi sedan inleda förhandlingarna med trojkan. Vi skulle meddela att vi inte kommer att betala skulden och att vi inte erkänner skulden. Först stoppar vi åtstramningspolitiken, efter det kommer vi och diskuterar.

Om ni inte ingått koalitionen med ANEL, vilka skulle ni då regerat med?

– Det har ett enkelt svar utifrån erfarenheterna från de kommunistiska rörelserna internationellt. Tsipras borde ha gått till parlamentet, presenterat SYRIZA:s ståndpunkter och bett om en toleransröst och satt press på Greklands kommunistiska parti, KKE. Det hade varit mycket svårt för kommunistpartiet att inte rösta. Tsipras gjorde det mycket enkelt för dem, eftersom han skapade alliansen med ANEL och Kammenos innan han gick till parlamentet. Det var lätt för kommunistpartiet att säga att det inte röstar för detta. Vi röstade inte heller och det är inte sant att det inte fanns något alternativ.

Om vi backar ytterligare lite. I många partier springer parlamentarikerna iväg med beslut och det är en kamp mellan den demokratiska organisationen och parlamentarikerna. När såg ni de första tecknen på det i SYRIZA?

– De första tecknen på att Tsipras orienterade sig mot kapitulation syntes på programmatisk nivå när han sa att Thessaloniki-programmet inte kunde införas ensidigt. Det var emot SYRIZA:s beslut, mot majoritetens beslut. De sågs också när han började ändra SYRIZA:s huvudslogan och politiska inriktning gentemot Europeiska unionen och euron. Vår paroll var ”inga uppoffringar för euron.” Det finns många många exempel på uttalande av Tsipras från den tiden till journalister när de frågar hur han skulle agera om han tvingades välja mellan att stoppa åtstramningarna eller fortsätta med euron. Tsipras svarade att ”Om jag var tvungen att välja skulle jag välja att hålla sjukhusen och de offentliga skolorna öppna, så jag kommer att lämna euron för att skydda de viktigaste medborgerliga rättigheterna och arbetarnas rättigheter.” Men i slutet av 2013 börjar han ändra sig till ”inom euron till vilket pris som helst”. Och det är en annan politisk linje. Så vi kunde se att det var på väg men det var inte lätt att reagera från första ögonblicket. I många fall accepterade vi det med ”ok detta var ett misstag, vi kommer hantera det”.

Hur fungerade de demokratiska organen i SYRIZA vid den tiden? Under våren 2015, vilken makt fanns i den Centralkommittén och vilken makt hade det politiska sekretariatet?

– Före SYRIZA-kongressen 2013 fungerade det i realiteten på grundval av konsensus. Vi hade skapat lokalorganisationer och professionella organisationer men på ett icketyypiskt sätt. Detta eftersom vi inte hade medlemmar och medlemsrättigheter utan var en koalition av organisationer. Vid kongressen 2013 godkände vi en konstitution som sa att alla intresserade får bli medlemmar i SYRIZA, samt principen om en medlem en röst och att beslut i allmänhet tas med majoritet. I de verkligt allvarliga frågorna skulle vi först försöka nå konsensus, om det inte är möjligt behövdes en stor majoritet på 2/3 för beslut.

Men det var samtidigt klart att det inom partiet fanns rätten till organiserade tendenser. Ett tydligt exempel var Vänsterplattformen som var representerad i alla organ från de lokala organisationerna till det politiska sekretariatet. Och samtidigt fanns möjligheten att politiska organisationer deltog i SYRIZA. DEA accepterade aldrig, inte ens på konferensen 2013, att

upplösa sig självt. Vi sa offentligt att om ni fattar detta beslut tar ni beslutet att utesluta oss. Ni måste bestämma er och de sa ”nej, ok, låt oss hitta en kompromiss”. Så de accepterade ett slags dubbelt medlemskap. De visste att alla våra medlemmar var medlemmar i DEA och samtidigt medlemmar i SYRIZA. De kunde göra detta eftersom alla visste att vi var mycket bra militanter som med ärligt uppsåt byggde SYRIZA, accepterade ärliga och positiva kompromisser och i de fall vi inte accepterade kompromisser gjorde det av goda skäl. Alla visste att när vi inte accepterade något skulle vi aldrig vara isolerade utan att i så fall skulle många andra, också av deras egna medlemmar, inte acceptera detta.

Det var nytt för mig att det i vissa frågor krävdes kvalificerad majoritet efter att partiet slagits samman till ett enhetligt parti...

– Efter sammanslagningen kunde vi fatta beslut med majoritet men om ett betydande andel säger ”nej, nej detta är ett mycket viktigt beslut då behövdes 2/3 majoritet. Detta för att underlätta för minoriteten att skydda sin position. Det var en demokratisk konstitution. - SYRIZA byggdes väldigt snabbt men på ett demokratiskt sätt underifrån. Men efter en tid blev det tydligt att viktiga beslut behövde tas ovanifrån, från ledarskapet. När vi kom nära regeringsmakten så det var många saker som diskuterades och behövdes ta beslut om och då fungerade demokratin aldrig i verkligheten. Tsipras började med utpressning och sa saker som ”Nej, jag accepterar inte detta. Om ni insisterar på att ha majoritet för detta skapar ni en stor politisk skandal och ni spelar högern i händerna.”

Men han tog de viktiga frågorna till Centralkommittén?

– I början. Men steg för steg upptäckte vi att han och en grupp runt honom skapade en ny apparat, något annat än de officiella organen i SYRIZA, runt Tsipras kontor, kring programkommissionen och främst runt parlamentsgruppen. Så runt parlamentsgruppen byggdes en från partimekanismen oberoende apparat. När vi vann regeringsmakten var det tydligt att regeringen var centrum. Tsipras och många andra försvann från partiet, de verkade istället inuti regeringen, runt regeringen med många heltidsanställda, med pengar och statens makt. De tog initiativ via regeringen, och skapade en riktigt stark mekanism som kunde gå runt partiet i viktiga beslut.

Hur fungerade det politiska sekretariatet i praktiken, om inte alla frågor togs till Centralkommittén, vilken roll hade det politiska sekretariatet?

– Den allmänna politiska linjen diskuterades och beslutades av det politiska sekretariatet. Efter det tog grupper av kadrer ansvaret för det dagliga politiska arbetet. En del av det skedde demokratiskt, en del inte. Det beror på vem som gjorde vad. Och vi upptäckte mycket snabbt den motsägelse du talar om, mellan partiet och parlamentet. Partiets ledande kadrer och parlamentariker, samt Europaparlamentarikerna är inte lätta att kontrollera – det var inte lätt att påtvinga partidisciplin. Det finns många exempel där disciplin har varit tvingande men det finns också många negativa exempel när så inte skett.

Hur ofta träffades det politiska sekretariatet?

– En gång per vecka, och om det behövdes ibland oftare. Det fungerade och många saker gick bra. Jag var ansvarig för SYRIZA:s organisation inom hälso- och sjukvården. Vi hade byggt en mycket demokratisk struktur för detta. En organisation för sjukhusbesluten där problem koordinerades med ledningen som diskuterade dem och sedan gick de tillbaka, så det fanns många positiva exempel. Men samtidigt kunde vi förstå dag för dag att vissa delar av partiet blev autonoma.

Ett bisarrt exempel var när en programkommission hade uppdraget att göra programmet mer specifikt men vi upptäckte att den skapade en struktur utifrån regeringens perspektiv och

började skapa allianser. Samtidigt som de diskuterade programmet gjorde de överenskommelser, gav löften och skapade relationer med personer utanför partiet.

När jag pratade med Tasos Koronakis, före detta partisekreterare, var han ångerfull över att han inte lyckades ta beslutet om överenskommelsen med trojkan till Centralkommittén för beslut...

– Han är en ärlig kamrat och det var en avgörande punkt. I slutet av våren 2015 undertecknade en majoritet av ledamöterna i Centralkommittén, 109 personer, ett dokument skrivet av oss i Vänsterplattformen som sa att ”nej, vi accepterar inte kompromisslinjen” eftersom kompromisslinjen kommer att leda till ett tredje memorandum. Vänsterplattformen hade 80 ledamöter i Centralkommittén, samtliga dessa undertecknade dokumentet plus 29 som tidigare varit anhängare av Tsipras och del av hans majoritet, bland dem Tasos Koronakis.

I huvudsak medlemmar i tendensen 53+?

– Ja exakt. Så det var tydligt att majoriteten i Centralkommittén sa nej till Tsipras och vi gick till det politiska sekretariatet och bad om ett Centralkommittémöte för att rösta om detta. Det som hände i detta ögonblick, det är bittert. Radikalerna i 53+ kapitulerade och gav Tsipras möjlighet att gå till parlamentet med detta.

Vi hade tillräckligt med folk för att gå till ett Centralkommittémöte och ha majoritet. Men de 29 vid sidan av Vänsterplattformen som hade undertecknat accepterade inte att göra det offentligt vid ett möte.

Kunde partisekreteraren ha gjort det själv eller behövde han det politiska sekretariatet för att kalla till ett Centralkommittémöte?

– Genom konstitutionen var det partisekreterarnas ansvar att kalla till möte med Centralkommittén. Han kunde komma till det politiska sekretariatet och ha majoritet där, men med detta dokument som var offentligt och publicerat i tidningen att en majoritet av medlemmarna i Centralkommittén begärde ett möte, kunde han gå själv men vid den tidpunkten vågade han inte göra det. Jag lägger inte någon press på honom, jag kan förstå att trycket var väldigt stort. Men det var ett mycket viktigt ögonblick eftersom Tsipras hade tid att gå till parlamentet och offentligt säga att han skulle acceptera en kompromiss. Efter det organiserade han partiets splittring.

Du talar om situationen innan folkomröstningen. Hade det varit för sent med ett Centralkommittémöte två eller tre dagar efter folkomröstningen?

– Två dagar efter folkomröstningen kapitulerade Tsipras. Efter folkomröstningen fanns det inte tid för någonting. Det var mycket tydligt, till och med på folkomröstningens natt visste vi att Tsipras skulle kapitulerar. Och alla började organisera sig för splittringen.

”Det hade varit lätt för regeringen att ta kontrollen över bankerna”

Ur *Internationalen* 30/8 2019

I januari 2015 när SYRIZA kom till makten, vilken politisk position hade Vänsterplattformen och vad försökte ni göra?

– Vår ståndpunkt var att vi snabbt och ensidigt oberoende av förhandlingarna med trojkan måste införa Thessalonikiprogrammet. Vi föreslog och tryckte på för att vi skulle gå till parlamentet och med majoritet besluta att vi stoppar åtstramningspolitiken. Vi krävde ett stopp för betalningarna på skulden och Vänsterplattformen var tydlig med att för att göra detta måste vi vara redo att lämna euron. Så för oss var det galet att acceptera betalningarna som

fortsatte. I sju månader betalade SYRIZA:s regering regelbundet och till och med bättre än den tidigare regeringen. I slutet tog de pengar från sjukhusen och från de offentliga medlen som pensionsfonderna för att betala på skulden. Så i juli upptäckte de att ingenting hade lämnats kvar i den offentliga sektorn. Så det var dags att bestämma sig för att säga ja eller nej. Det är därför Tsipras beslutade att gå till folkomröstningen. Vi stödde idén att gå till folkomröstningen och låta folket fatta beslutet, även om DEA hade föredragit nyval vilket hade gett ett tydligt mandat för SYRIZA att inte bara säga nej utan att fortsätta den politiska linjen därefter. Under de sista dagarna före folkomröstningen var den enda delen av SYRIZA som fortfarande stödde folkomröstningen Vänsterplattformen och några radikaler som Tasos Koronakis. Majoriteten runt Tsipras var förlamad av rädsla eftersom de trodde att folkomröstningen skulle säga ja så det skulle vara lätt att kapitulera. Men folkomröstningen sa nej.



Aten 2012 Foto: Adolfo Lujan cc-by-sa

Vad gjorde ni i Vänsterplattformen under våren? Du tog förlängningen av skulden från 22 februari som ett exempel som ni skarpt motsatte er. Jag antar att ni var ganska upprörda och oroliga. Vilka var striderna och hur försökte ni få igenom era perspektiv?

– Vi försökte organisera oppositionen i partiet, för det var tydligt att kampen vid den tidpunkten skulle ske inne i partiet. Det var en period då samhället utanför var förlamat. Det var inte en period av strejker och demonstrationer. Först inför folkomröstningen kom folket tillbaka på den politiska scenen.

Så vi förberedde konfrontationen inuti partiet. Samtidigt var det en period med hundratals saker att göra varje dag, det var en tuff period. Den viktigaste förberedelsen handlade om vad som skulle komma. DEA valde att gå ut offentligt i vår tidning. I många viktiga frågor sa vi att Tsipras hade valt en väg för kompromiss och att detta leder till ett tredje memorandum. Vi hade en stor artikel om detta i början av maj 2015 och det var en skandal eftersom det var undertecknat av mig och jag var ledamot i partiledningen och sa att det Tsipras gör leder till en politisk katastrof och till undertecknade av det tredje memorandumet. Det var en skandal i

borgarpressen och inom partiet. Men ingen hade vid den tidpunkten möjlighet att vidta några disciplinära åtgärder. Det var tydligt att någonting stort skulle komma.

Jag har såklart läst Varoufakis bok "Adults in the room" om striden med trojkan. Det är tydligt att ni hade två helt olika perspektiv, hans var perspektivet från en akademiker med "smarta lösningar" men som verkade vara frikopplat från partidemokratin och därmed missade att bygga de nödvändiga allianserna som behövdes på ett demokratiskt sätt. Men jag är ändå nyfiken, diskuterade ni frågan om parallell valuta i partiet?

– Nej, det här med parallell valuta var en idé från Varoufakis som diskuterades mellan honom och Tsipras. Och jag tror inte att det var någon bra idé. De viktigaste valen handlade om skulden och att behålla likviditeten, det vill säga att införa kapitalkontroll och att förbereda sig för konfrontation. Om det behövdes kunde du återgå till en nationell valuta omedelbart, du behöver inte en parallell. Jag menar att du kan använda euron en stund och på samma sätt.

Och stämpla dem eller något liknande?

– Stämpla dem?

Varoufakis skrev om det, att stämpla eurosedlar som fanns deponerade av ECB i Grekiska centralbanken för att visa att de är grekiska. Ok, det är en teknisk fråga...

– Nej, det är inte bara tekniska frågor. Det är smarta idéer för att undvika det egentliga politiska beslutet. Varoufakis var inte medlem i SYRIZA. Varoufakis var inte i partiet. Varoufakis var i själva verket inte ens i rörelsen vid tidpunkten. Han kom tillbaka till Grekland inbjuden av Tsipras för att bli minister. Han hade en idé om att vi genom smart förhandling kunde undvika konfrontationen med trojkan. Allt detta är goda idéer från vuxna i rummet som i slutändan inte kommer konfrontera varandra. Det var en illusion. Schäuble hade aldrig några illusioner om några resultat av förhandlingarna. Han visste att han måste döda experimentet med radikala partier vid makten i en period av kriser. Inte för att Grekland var ett viktigt land, det var det inte, men för att SYRIZA vid denna tid var ett exempel för Podemos i Spanien, för Bloco i Portugal, för Die Linke i Tyskland, för NPA och vänstern i Frankrike. Så det var ett exempel på radikal politik under krisen. Han visste att han var tvungen att döda detta exempel. Schäuble förhandlade i verkligheten inte.

Vi upplevde förhoppningarna i Sverige också, många tänkte att nu kommer det en ny våg från vänster. Jag minns att du deltog över videolänk inför ett fullsatt Rött Forum som hölls i Stockholm i slutet av januari 2015 veckan efter SYRIZA:s valseger. Det var stort och mycket energi och känslan av att "nu händer det äntligen något."

– Jag kommer ihåg det. Det var mycket viktigare vid den tiden än någon smart idé om typen av parallell valuta eller sådant att säga att vi tar kontroll över bankerna. Eftersom bankerna hade rekapitaliserats med offentliga pengar så hade det varit mycket lätt för en regering att säga "ok vi tar kontrollen över bankerna". Och om det hade ifrågasatts hade vi svarat: "Från januari till maj uppmuntrade de sina kunder att ta ut pengarna ur landet. Vi stoppar detta." Detta var viktigare än någon idé om andra valutor eftersom vi hade kunnat behålla den befintliga valutatan inom landet.

Så ni ville själva införa kapitalkontroll?

– När det gäller kapitalkontrollerna krävde SYRIZA:s vänster kapitalkontroll. Från första dagen krävde vi kapitalkontroll. Vad som har hände veckan innan folkomröstningen var i verkligheten inte kapitalkontroll, det var skrattretande. De satte en gräns för uttagen i bankomaterna, det är inte kapitalkontroll. Mellan januari 2015 och folkomröstningen flöt enorma summor pengar ut ur landet. Ja, och redan från december 2014 när det framstod som mycket troligt att SYRIZA skulle vinna valet lämnade över 4 miljarder euro landet.

– Även efter valet, när Tsipras var vid makten och Dragasakis var ansvarig för bankerna, förde bankerna officiellt ut pengar ur landet. Vi krävde kapitalkontroller mot kapitalets frihet att fly landet. Men det infördes inte. Och i början av sommaren 2015 hade alla pengar försvunnit och regeringen närmade sig med stormsteg ögonblicket då vi inte skulle kunna betala löner och pensioner. Det var utpressning från trojkan, Schäuble med flera.

Var Vänsterplattformens position om kapitalkontroll i linje med Thessaloniki-programmet?

– Nej, beslutet från SYRIZA:s kongress var att vi ensidigt skulle stoppa åtstramningen och att vi kommer att sluta betala skulden. Och efter det att vi skulle förhandla.

Och alla stödde detta till en början?

– Ja, till och med Tsipras stödde detta.

Hur diskuterade ni i Vänsterplattformen strategin? Om ni infört kapitalkontroller och slutat betala så hade det troligtvis blivit en stor konfrontation med trojkan och hög temperatur i samhället. Hade ni någon plan för att öppna upp och bredda kampen? Hade ni någon utvecklad plan som du vill berätta om?

– Inte specifikt, men vi hoppades att några centrala beslut som dessa skulle kunna framkalla en ny våg av kamp. Det var ett positivt tänkande och som vi såg vid folkomröstningen hade folket tagit ett steg tillbaka men ännu inte helt retirerat. Så om regeringen till exempel konfronterade bankägarna hade vi en klass med oss i det ögonblicket. Det var rimligt att tro att människor som arbetade i bankerna och arbetarrörelsen skulle stödja regeringen mot bankägarna. Det var vad vi hoppades åstadkomma men vi lyckades inte. Vi blev besegrade där.

Tror du efter SYRIZA:s erfarenheter att dessa breda partier, koalitionspartier där revolutionärer och reformister samarbetar alltid är dömda att misslyckas?

– Nej, verkligheten är att dessa breda partier har varit svaret för många revolutionärer, för centrister och till och med för radikala reformister. Under omständigheter som inte varit vårt egna val, utan som varit ett faktum. Dessa omständigheter finns fortfarande. Och du har fortfarande exempel på nya breda allianspartier, mindre radikala visserligen. Till exempel Sanders rörelse i USA är inte mer radikal än SYRIZA var i början, utan tvärtom mindre. Detsamma med Corbyn-fenomenet i Storbritannien. Så jag tror att detta kommer att fortsätta och att det viktiga är att ha med sig erfarenheten och vara mer tydlig och redo från början för hur man kan delta om det är nödvändigt. I Brasilien till exempel är det nu klart att motståndet mot Bolsonaro kommer behöva organiseras på politisk nivå och att det inte finns någon organisation som ensam kan göra detta. Så jag är säker på att de för närvarande kan ha en bred allians av organisationer och småpartier med revolutionärer, centrister och vänsterreformister. Efter som jag tror att detta kommer att fortsätta tror jag att erfarenheterna från Grekland, Frankrike, Spanien och Portugal är mycket viktiga. Så vi måste diskutera detta och ta med oss erfarenheterna.

”Det var tydligt att vi inte kunde fortsätta tillsammans”

Kan du berätta mer om vad som hände i samband med splittringen 2015?

– Det var möten överallt. Försök att informera människor om vad som var på gång och vad resultatet skulle bli, be människor att ta ställning i enlighet med vilka de är. När Tsipras meddelade kapitulationen gick han därför mycket snabbt till splittring, han gick mycket snabbt till perspektivet om ett nyval. När Vänsterplattformen gick ur SYRIZA tror jag, även om vi aldrig kommer att få veta, att det var en 50-procentig splittring, att hälften av medlemmarna gick ut partiet.

Efter folkomröstningen åkte Tsipras till ett möte med trojkan i Bryssel och accepterade kompromissen. När han kom tillbaka hit var han tvungen att gå till parlamentet och få godkännande i omröstning om detta. Vid denna omröstning röstade 25 ledamöter från SYRIZA nej och gick ut. Tsipras sa då att ”ni är ett annat parti, splittringen är verklighet och vi kan inte fortsätta att arbeta tillsammans. Jag kommer gå till nyval och be det grekiska folket om förtroende att fortsätta.”

Den 12 juli hade vi ett möte med det politiska sekretariatet på partiets kontor. Vi väntade alla på Tsipras. När han kom sa han ”vi kan inte diskutera tillsammans, vi kan inte ha detta möte. Det är uppenbart att vi är delade, det är tydligt att ni är utanför partiet. Så vi kan inte ha ett gemensamt möte.”

Vi fyra medlemmar i Vänsterplattformen lämnade mötet. De andra inklusive Tasos Koronakis stannade kvar, men han gick ut några dagar senare.

Hur mycket diskuterade ni i Vänsterplattformen? Ni blev pressade, men när man tittar på det i efterhand så undrar naturligtvis alla om ni övervägde att stanna kvar i partiet och vänta på nästa kongress? Det beslutades ju sedan på möte i juli om en ny kongress. Övervägde ni att stanna och ”vinna tillbaka partiet”?

– Det var inte lätt att besluta om, åsikterna gick isär. Det fanns kamrater som sa att vi inte fick lämna lättvindigt utan att vi måste stanna och återta partiet. Det fanns andra som vi som klart och tydligt sa att katastrofen är här och att vi måste lämna och försöka skapa något annat, något nytt. Det var en majoritet som sa att vi skulle vara kvar tills mötet mellan regeringen och trojkan efter folkomröstningen. Om Tsipras beslut att kapitulera kommer bli offentligt och undertecknat i Bryssel så kommer vi att lämna. Och det är vad som hände.

Detta är förstås intressant. Det var kort om tid även om ni såg det komma från maj åtminstone eller till och med tidigare. Hur diskuterade ni det? Jag antar att det var många som pratade om det, men hade Vänsterplattformen ett formellt möte om detta?

– Ja, vi hade många möten. Det var en tid med möten varje dag och varje kväll. Men ett formellt möte om vi skulle lämna eller inte hade inte hållits tidigare, det skedde först dagen efter folkomröstningen. Men vi hade många möten och diskussioner mellan oss. Så den exakta tidpunkten för beslutet är inte klar. Men jag tror att det är dagen efter folkomröstningen.

Hur lång tid tog det att utveckla idén vad det här nya projektet, partiet Folklig enhet, skulle bli? Ni stannade formellt i SYRIZA tills i augusti när Tsipras offentliggjorde att det skulle bli ett nyval.

– Ja, vi gick ur SYRIZA i augusti 2015. Det var klart några veckor innan. Vi blev tvungna att skapa Folklig enhet på en månad från ingenting, utan pengar, och vara redo för val på en månad.

Har ni någonsin ångrat er när ni tittat tillbaka att ni inte stannade kvar i SYRIZA och över möjligheten att ni kunde vinna tillbaka partiet?

– Nej, nej. För det var tydligt att det inte bara var en kapitulation. Vi hatar stora ord men detta var ett förräderi, det var ett svek. Jag kan berätta en historia som kan göra det lättare att förstå detta. Jag var i en butik i närheten av där jag bor och köpte något. En gammal man kom fram till mig och frågade:

”Lämnade du SYRIZA, ja eller nej?”

”Ja”, sa jag.

”När?”, frågade han.

”I augusti”, svarade jag.

”Ok, bravo”, sa han.

Jag frågade honom, ”Och du då, lämnade du?”

”Nej, jag är fortfarande kvar eftersom jag är väldigt gammal. Jag kan inte börja från början, men om du hade stannat kvar hade du varit en förrädare.”

Så alla vet att detta var slutet på det vi försökte göra, att bygga SYRIZA, så ingen av oss har ångrat sig.

Var det för att förtroendet för partikamraterna var så skadat att det skulle vara omöjligt att samarbeta? Jag menar, ni hade kunnat kasta ut Tsipras vid nästa kongress?

– Nej, det var inte möjligt. Det var inte möjligt att kasta ut Tsipras från partiet. 2015 var ett nederlag. Det var tydligt att vi inte kan fortsätta tillsammans. Det var tydligt att det skett en splittring. Så vi var tvungna att gå ut och försöka skapa något annat. Det är konstigt men under hela denna period, under alla dessa fyra år, finns det många medlemmar från SYRIZA, inte bara en eller två utan många, som pratar med oss med sympati och vetskap att vi gjorde vad vi var tvungna att göra. Du har inte upplevt vad det tredje memorandumet innebar i verkligheten. Om du stannar i partiet måste du stödja en hård nyliberal politik, det var verkligheten. Tsipras-regeringens fyra år innebar hård nyliberal politik. Du kan inte vänta på att något ska ändras.

Men ni kunde ha väntat till kongressen som skulle hållas i september 2015?

– Nej, om vi hade stannat skulle Tsipras ha hittat på något annat för att provocera oss att gå ut. Och samtidigt sa han ibland som ett hot att om ni hade möjlighet att få majoriteten i SYRIZA så var han redo att skapa något annat.

Så han ändå skulle stanna som premiärminister?

– Han skulle stanna som premiärminister och söka stöd... glöm inte att det tredje memorandumet röstades igenom av SYRIZA, Ny Demokrati, Pasok och Oberoende greker. Så han kunde ha stannat kvar.

Vilka slutsatser och lärdomar drar du från SYRIZA:s erfarenheter?

– Några av lektionerna är att detta är en erfarenhet av gemensam kamp, och i gemensam kamp finns det olikheter. Det är en erfarenhet att vissa skillnader är mycket viktiga. Det är en erfarenhet att en revolutionär inriktning är mycket viktigt även i tider då vi inte har någon revolutionär process i samhället. Hur man tänker runt reformer, hur man tänker runt allianser, hur man tänker runt taktik, i allt detta är revolutionär marxism mycket viktig för att ge svar. Och det är en lärdom att när folket inte står i det första ledet i kampen blir saker mycket, mycket svårare. SYRIZA byggdes i en period av masstrejker och demonstrationer. Men efter 2013 blev vågen av kamp lägre och lägre.

Så med tryck från gatorna och civilsamhället tror du att det kunde ha blivit annorlunda? Att det skulle ha varit svårare för Tsipras att kapitulera?

– Nej, det är avgörande. Inte bara svårare. Det är avgörande. Om du har trycket underifrån, är det omedelbart väldigt annorlunda.

För mig tycks det finnas två val om du går in i denna typ av breda partier, vilket jag också tror under vissa omständigheter är nödvändigt, till exempel när den yttersta höger växer. Okej, du kan fortfarande välja att vara ett mycket revolutionärt men litet parti, men det är såklart frestande att bygga breda allianser och jag anser att det är rätt att göra. Om du tar fallet med SYRIZA, hade det hjälpt att tala och förankra strategin tidigare? Eller hade det

***varit möjligt att säkerställa att interndemokratin var tillräckligt stark för att parlamentari-
kerna och regeringen skulle underställa sig den?***

– Jag tror att det är tre olika nivåer. Den ena handlar om politik, strategi och taktik och då är alla dessa erfarenheter viktiga. Men det viktigaste enligt mitt sätt att se det är kopplingen mellan revolutionär politisk organisation och massorganisering. Kopplingen mellan det politiska avantgardet och den verkliga rörelsen. Det är något som vi måste fokusera på, för utan detta kan vi inte göra många saker. Det tredje är att det också har funnits andra modeller. I Grekland hade vi samtidigt modellen med Antarsya. I början startade vi med ganska jämstarka krafter, DEA var lite starkare men i stort sett var vi jämstarka. De har inte lyckats skapa kontakt med människor, utan de förblev isolerade. Genom att förbli isolerade trodde de att de skulle behålla sin politiska klarhet. Men i slutändan är de nu också i kris eftersom isolering inte är sättet att bygga organisationer och partier. Du måste kommunicera med folket. Så det verkar komplicerat, men verkligheten är enkel, vi besegrades i Grekland. Vi har besegrats i en konfrontation mellan oss och regeringen i Grekland, och av trojkan. Och vi besegrades eftersom en stor del av oss, av SYRIZA, kapitulerade, i hopp om att det skulle gå att nå en ärlig kompromiss. De upptäckte att det inte var möjligt och de tvingades att underteckna ett nytt memorandum.

Hur kan vi då skapa denna koppling mellan avantgardet och samhället, förutom genom breda masspartier och sociala rörelser?

– Tyvärr eller lyckligtvis finns det inget generellt svar på detta. Det beror på alla saker vi gör varje dag innan de stora besluten, under de stora besluten och efter de stora besluten. Det beror på hur vi organiserar oss, hur nära vi är rörelserna, hur vi väljer våra kadrer. Jag menar att det är viktigt att människor från rörelserna fattar besluten, inte de intellektuella från universiteten eller medierna och så vidare. Allt detta är viktigt för hur du bygger din organisation. Det är komplicerat men detta är erfarenheterna från Brasilien till Grekland. Så jag menar att vi ska betona kopplingen till den verkliga rörelsen som mycket viktig. Politisk klarhet och taktisk tydlighet är också mycket viktigt, liksom frågan om interndemokrati men det får inte vara abstrakt, det måste vara konkret. Det du sa om parlamentariker och partibyggnare är en del av vår erfarenhet. Men också inuti partiet finns det motsägelser, mellan de som vill bygga partiet och rörelseledare. Det är vänsterns historia menar jag.

Finns det något mer du vill tillägga?

– SYRIZA är inte en modell som du kan kopiera i andra länder. Det var en produkt från klasskampen och vänstern i Grekland. Det är användbart att diskutera våra erfarenheter och ha tydliga idéer men inte som någon modell.

”Grekiska vänstern är demoraliserad och behöver tid att omgruppera sig”



Foto: Thierry Ehrmann

Vi gör ju denna intervju på det sociala centret ”Commouna”. När öppnade det och hur fungerar det?

– När SYRIZA började falla samman, och vi fattade att vi måste marschera ensamma igen under en period, beslutade vi oss för att tillsammans med flera andra kamrater runt omkring oss i SYRIZA öppna detta institut som heter Commouna. Det är ett institut för politisk och social diskussion och forskning. Vi startade också ett förlag för böcker, Red marks. Så det är ett centrum där vi har hårda debatter om vänsterns historia, marxismens traditioner och liknande saker. Men här hålls också arrangemang om hur vi organiserar motstånd, om kvinnofrågor, feministiskt självförsvar, klimatförändringar med mera.

Så är det öppet för fler grupper?

– Ja, det är öppet för grupper av aktivister och motstånds-initiativ och vi försöker också, även om vi inte har lyckats så väl ännu, med kulturevenemang. Vi har filmvisning och diskussioner om filmer. På övervåningen har vi teater med teateraktivister som ger radikala föreställningar. Institutet är mycket framgångsrikt, för oss är det mycket bra. Det är det bästa vi har gjort.

Är det fler organisationer bakom detta än DEA?

– Nej, institutet och förlaget är organiserat av DEA, men på ett öppet sätt som försöker locka människor. Det var en bra idé eftersom vi är väldigt bra när vi organiserar saker. Och vi har blivit bra på att vara öppna.

Hur starkt är DEA för tillfället?

– 250 medlemmar.

Folklig enhet missade parlamentet med minsta möjliga marginal i september 2015. Saker skulle såklart ha varit annorlunda om ni kom in. Valet i juli i år var också ett misslyckande för partiet. Vad kommer hända nu med Folklig enhet och med DEA?

– Folklig enhet har nått vägs ände. I Folklig enhet finns det dock militanter och vi behöver en relation med dem alla. Men det är tydligt att vi behöver en ny början, politiskt tydligare och som också innefattar andra. Jag tror att vi mycket snart kommer att få se nya [politiska] experiment som innefattar människor från Antarsya, Folklig enhet och fristående aktivister. Vi kommer att skapa nya saker, baserat på dessa erfarenheter. Det är inte lätt eftersom det är erfarenheter från nederlag men det är obligatoriskt att fortsätta.

Kommer Folklig enhet att upplösas eller kommer det att fortsätta?

– Vi vet inte. Folklig enhet håller kongress nu i september. Men det är inte avgjort vad som kommer bli resultatet av kongressen. Om frågan är hur man ska fortsätta Folklig enhet tror jag inte att det är särskilt intressant. Om frågan är vilken typ av politiska initiativ vi kan ta för att omgruppera en ny front av politiska radikala vänsterkrafter är det intressant. Så det beror på.

Efter valet, nu när Gyllene gryning åkt ur parlamentet, är nazisterna mindre aktiva också på gatan? Jag vet att ni, precis som andra radikala grupper, hade en del problem med dem?



Rapparen Pavlos Fyssas mördades av en medlem i Gyllene Gryning 2013. Foto: John D. Carnessiotis cc-by-sa

– Gyllene grynings nederlag var det enda som var bra med valresultatet. De har varit uppdelade schematiskt mellan de hårda nazisterna som vill fortsätta gatu-aktiviteterna och parlamentarikerna. De har gjort enorma misstag. De gjorde misstaget att mörda Pavlos Fyssas som var ung, grek och mycket populär bland ungdomarna eftersom han var en hiphop-sångare. Reaktionen var som när någon plötsligt vaknar ”var är jag: hur hamnade vi här?”. Det blev en hård reaktion mot dem. Innan de mördade Pavlos Fyssas 2013 hade de mördat några invandrare, men reaktionerna mot dödandet av invandrarna var mindre.

Kombinationen av dessa två saker; den antifascistiska rörelsens tryck och uppdelningen mellan dem har tvingat dem att gå försiktigare framåt under en period. Och närmare valen var

Mitsotakis perspektiv tydligt och den del av staten som har stöttat Gyllene gryning ändrade sig och kom tillbaka till Ny demokrati.

Tjänstemän, människor i kyrkan och några skeppsägare som gav pengar till Gyllene gryning stödjer nu istället Mitsotakis.

Och de har också tappat till nya partiet Grekisk lösning?

– Ja, och det är en mer komplicerad sak. De är ytterhöger, reaktionär ytterhöger. Men de har inte ett riktigt parti, de har inte aktivister på gatorna, de kan inte attackera vänstern och invandrare. Samtidigt ligger de mycket nära kyrkan, de gamla ortodoxa reaktionära skitsnackarna. Deras ledare är en journalist från TV, som har sagt att han pratar med Jesus och att han har brev från Jesus. Samtidigt är de rysslandsvänner. Men jag tror att det är tillfälligt. De är inte ett verkligt hot. Gyllene gryning däremot, de var ett verkligt hot eftersom det var en naziorganisation som funnits i 40 år på stabil grund.

Vad tror du kommer att hända nu i Grekland med Mitsotakis som premiärminister? Och vad kommer att hända inom vänstern?

– Vi har gått in i en mycket hård och svår politisk period efter att Ny demokrati vann. De vann europaparlamentsvalet, de vann kommunalvalen och regionalvalen och de vann det nationella valet. För att förstå vidden av Tsipras kapitulation måste du komma ihåg att vid folkomröstningen 2015 hade Ny demokrati 14 procent i opinionsmätningarna, 14 procent! Mitsotakis är en hård nyliberal och kommer att attackera arbetarna och ungdomarna. Det kommer repression och attacker mot universiteten och invandrar- och flyktingpolitiken. Allt detta kommer inom kort.

Vänstern är demoraliserad så vi skulle behöva tid att omgruppera, och omorganisera rörelsen. Men jag tror att det sociala motståndet i Grekland som vanligt kommer att vara starkt. Det finns något i klasskampen i det här landet som ofta överraskar. Så jag vet inte vad som kommer att hända, det är tidigt ännu, men det kommer att bli en mycket hård och en mycket svår period.

Det är också väldigt intressant att Tsipras under denna period har en plan att skapa ett nytt parti. Även SYRIZA, hans egna SYRIZA, kommer att upphöra. Tsipras förslag är att de ska skapa ett nytt större och mer öppet parti. Hans modell är Demokratiska partiet i Italien. Ideologiskt kan du säga att hans modell är Emmanuel Macron. Men organisatoriskt föreslår han något i stil med Demokratiska partiet i Italien. Och de som fortfarande är kvar i SYRIZA kommer att acceptera allt. De kan inte konfrontera Tsipras längre så de fortsätter att backa. Och de kommer snart inte ens att befinna sig i ett socialdemokratiskt parti, SYRIZA är redan ett socialdemokratiskt parti, de kommer att befinna sig i ett borgerligt parti.